

הֶלֶק - פֶּרֶשֶׁת בְּרֹאשִׁית		
יֶסֶד	וְיִצְחָק	מִתּוֹק מִדְּבַשׁ
רֵאשִׁיט	לֵב עֵ"א	שֶׁנֶּ-תֵּג
שֵׁנִי	רָב עֵ"ב	תֵּג-תִּי
שְׁלִישִׁי	לֵב עֵ"א	תִּי-תִּי
רְבִיעִי	לֵב עֵ"ב	תִּי-תֵּב
חֲמִישִׁי	לֵב עֵ"א	תֵּב-תֵּב
שִׁשִּׁי	לֵב עֵ"ב	תֵּב-תֵּד
שִׁבְעִי	לֵב עֵ"א	תֵּד-תֵּמ

על
הפרישה
ועניני
דיומא

זהר הקדוש
מתוך מדבש עם
פרוש

בית הזוהר "מתוק מדבש" ת.ד. 5315 ירושלים

עלון מס' 410 | שמיני עצרת – שמחת תורה תשפ"ז

פִּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתַּ תְּהִיָּה לָכֶם (במדבר כט לה), דְּהָא יוֹמָא דָּא מְמַלְכָּא הוּא בְּלַחֲדוּי, חֲדוּתָא דִּילִיָּה בַּחוּ בִּישְׂרָאֵל.

מִתֵּל לְמִלְכָּא דְזֻמִּין אוֹשְׁפִיזִין, אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּהוּ כָּל בְּנֵי הַיִּכְלִיָּה, לְבַתֵּר אָמַר מִלְכָּא, עַד כָּאן אֲנָא וְאַתּוֹן אֲשֶׁתְּדִלְנָא כְּלָהוּ בְּאוֹשְׁפִיזִין, וְקִרְבָּתוֹן קִרְבָּנִין עַל שְׂאֵר עַמּוּן בְּכָל יוֹמָא, מִכָּאן וְלֵהֲלָאָה אֲנָא וְאַתּוֹן נִחְדִּי יוֹמָא חַד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהֲיֶה לָּכֶם, לָכֶם, לְקִרְבָּא קִרְבָּנִין עֲלֵיכֶם.

אָבֿל אוֹשְׁפִיזִי מְהִימְנוּתָא בְּמִלְכָּא מִשְׁתַּכְּחוּ תְּדִירָא, וּבִיּוֹמָא דְּחִדּוּתָא דְּמִלְכָּא, כְּלָהוֹן מִתְּכַנְפִּי עֲמִיה וּמִשְׁתַּכְּחֵן, וְעַל דָּא כְּתִיב, עֲצֵרְתָּ, תִּרְגְּמוּ מוֹ כְּנִישׁוֹ.

מתוך מדבש

ענין היחוד העליון בשמיני עצרת

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם הַיּוֹם דָּהָא יוֹמָא
דָּא מַמְלָכָא הוּא בְּלַחְדוּדֵי כִּי הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הוּא לְבִדּוֹ, כִּי בַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ יֵשׁ יְחֻדָּא עֲלָהּ שֶׁל
קוּב"ה וּשְׂכִינְתִּיהָ בְּאַצִּילוֹת, חֲדָוּתָא דִּילִיָּה בָּהּוּ בִּישְׂרָאֵל
וְהַשְׁמַחָה שֶׁלוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, כִּי גַם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם
חֶלֶק בְּהִיחֻד.

כָּל יוֹם מִשְׁבַּעַת יְמֵי הַסְּכוּת, מִכָּאן וּלְהֵלָא אֲנֵא וְאַתּוֹן
נִתְחַדֵּי יוֹמָא חַד מִכָּאן וּלְהֵלָא אֲנִי וְאַתֶּם נִשְׁמַח יַחַד יוֹם
אַחֵד, הֲדָא הוּא דְכָתִיב בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהֲיֶה
לָכֶם, הִנֵּה מֵלֵת לָכֶם הֵינּוּ לְקַרְבָּא קְרַבְנִין עַלִּיכּוֹ
לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת בְּשִׁבְלֵיכֶם.

וְאָמַר כִּי לַעֲנֹן הַקְּרָבָנוֹת צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת תִּקְוָן בְּשִׁמְיִי עֲצָרָת, אֲבָל אוֹשְׁפִיזִי מִהֵימְנוּתָא, בְּמַלְכָּא מִשְׁתַּכְּחוּ תְדִירָא אֲבָל הָאוֹרְחִים שֶׁל הָאֻמּוֹנָה שְׁשָׂרָשׁם בְּשִׁבְעַ סְפִירוֹת דְּתַפְאֲרָתָהּ, הֵם נִמְצָאִים תָּמִיד עִם הַמֶּלֶךְ קוֹב"ה, וְאֵין צָרִיכִים עוֹד לְהִזְמִינָם בְּשִׁמְיִי עֲצָרָת פַּעַם שְׁנִית, וּבִיּוֹמָא דְּחִדּוּתָא דְּמַלְכָּא וּבִיוֹם שְׂמֻחַת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא שְׁמִינִי עֲצָרָת, כְּלִהּוֹן מִתְכַּנְּפִי עֲמִיָּה וּמִשְׁתַּכְּחֵן כָּל הַחֲסִידִים שֶׁל הָהֵא שְׁפִירוֹת מִתְקַבְּצִים וְנִמְצָאִים עִמּוֹ בִּיסוּדוֹ, וּמִזְמָנִים לְצֵאת וּלְהִנָּתֵן לַתּוֹךְ הַמַּלְכוּת [הַשְּׂכִינָה], וְעַל דָּא כְּתִיב עֲצָרָת וְעַל זֶה נֶאֱמַר עֲצָרָת, תִּרְגוּמוֹ כִּנְיָשׁוֹ שֶׁפְּרוּשׁוֹ לִשׁוֹן קְבוּץ וְאִסְפָּה.

מִתַּל לְמַלְכָּא דְזַמִּין אוֹשְׁפִיזִין מָשַׁל לְמַלְךְ שֶׁהַזַּמִּין
אוֹרְחִים, אֲשֶׁתְּדַלּוּ בָּהוּ כָּל בְּנֵי הַיְכָלִיָּה עֶסְקוּ
עִמָּהֶם כָּל בְּנֵי הַהֵיכָל, לְבָתֵּר אָמַר מַלְכָּא אַחֵר כִּף אָמַר
הַמַּלְךְ לְבְנֵי הַיְכָל, עַד כָּאֵן אֲנִי וְאַתּוֹן אֲשֶׁתְּדַלְנָא
כְּלָהוּ בְּאוֹשְׁפִיזִין עַד כָּאֵן אֲנִי וְאַתֶּם עֶסְקִינוּ כְּלָנוּ עִם
הָאוֹרְחִים, וְקִרְבָּתוֹן קִרְבָּנִין עַל שְׂאֵר עַמִּין בְּכָל יוֹמָא
וְהַקִּרְבָּתִם קִרְבָּנוֹת, דְּהֵינֵנו שְׁבַע עֵסְרִים, עַל שְׂאֵר הָעַמִּים,

לכל קוראי העלון מתוק מדבש ולכל בית ישראל
א פריילאכן אלכטאגן יום טוב

וְהָאֵי יוֹמָא יַעֲקֹב הוּא רִישָׁא לְחִדּוּתָא, וְכָל אֵינּוֹן אוֹשְׁפִיזֵי חֲדָאן עִמִּיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים לג כט) אֲשֶׁרִיד יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד, וְכְתִיב (ישעיה מט ג) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

עֲטוּר סְפָרֵי הַתּוֹרָה בְּכַתְרֵים בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה

וְנוֹהֲגִין לְמַעַבְדַּי יִשְׂרָאֵל עִמָּה חֲדוּה, וְאַתְקִרִיאת שְׂמִיחַת תּוֹרָה, וּמַעֲטָרֵן לְסִפְרֵי תּוֹרָה בְּכַתְרֵי דִילִיָּה, רְמִזָּה סִפְרֵי תּוֹרָה לְתַפְאֶרֶת, שְׂכִינְתָא עֲטֶרֶת תַּפְאֶרֶת.

שְׁמִינִי עֲצֶרֶת הוּא יוֹם שֶׁל הַשְּׂכִינָה

וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת, פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד, הָא אוֹקְמוּה מֵאֲרֵי מַתְנִיתִין, לְמַלְכָּא דְזִמְיִן אוֹשְׁפִיזִין, לְבַתֵּר דְּשִׁלַּח לוֹן, אָמַר לְאֵלִין בְּנֵי בֵיתָא דִילִיָּה, אָנָּא וְאַתּוֹן נַעֲבִיד סְעוּדָה קְטָנָה, וּמֵאֵי עֲצֶרֶת, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ש"א ט יז) זֶה יַעֲצוֹר בְּעַמִּי, וְלִית עֶצֶר אֱלָא מַלְכוּת.

מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה עָבִיד סְעוּדָתָא רַבְרָבָא, וּמִסְטָרָא דְמַלְכוּתָא סְעוּדָתָא זַעִירָא.

מֵתוֹק מִדְּבַשׁ

(מַשְׁלִי י"ז ד) אֵשֶׁת חַיִּל עֲטֶרֶת בַּעֲלָהּ, וְהֵינּוּ בִשְׁעַת הַיְחוד.
(פנחס דף רנו ע"ב ברע"מ, ובבאוריניו כרך יד עמ' תרלח-תרל"ט)

שְׁמִינִי עֲצֶרֶת הוּא יוֹם שֶׁל הַשְּׂכִינָה
וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תְּהִיָּה לָכֵס, וְהַקְרַבְתֶּם פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד, הָא אוֹקְמוּה מֵאֲרֵי מַתְנִיתִין הֲרִי כְּבִר פֶּרְשׁוֹ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה, לְמַלְכָּא דְזִמְיִן אוֹשְׁפִיזִין מִשְׁלֵי לְמַלְכָּא שְׁהִיזִין אוֹרְחִים, לְבַתֵּר דְּשִׁלַּח לוֹן וּלְאַחַר שְׁשִׁלַּח אוֹרְחֵם, אָמַר לְאֵלִין בְּנֵי בֵיתָא דִילִיָּה אָמַר לְבָנֵי הַבֵּית שְׁלוֹ, אָנָּא וְאַתּוֹן נַעֲבִיד סְעוּדָה קְטָנָה אֲנִי וְאַתֶּם נַעֲשֶׂה סְעוּדָה קְטָנָה. וּמֵאֵי עֲצֶרֶת מָה פֶּרְשׁוֹ, וְאָמַר כְּמָה דָּאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר זֶה יַעֲצוֹר בְּעַמִּי שְׁפִירוֹשׁוּ זֶה יִמְשַׁל בְּעַמִּי, וְלִית עֲצֶרֶת אֱלָא מַלְכוּת וְאַתּוֹן עֲצֶרֶת אֱלָא מַלְכוּת [הַשְּׂכִינָה] שְׁהִיא מְשֻׁלָּת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶה "בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תְּהִיָּה לָכֵס", דְּהֵינּוּ יוֹם שֶׁל הַמַּלְכוּת תְּהִיָּה לָכֵס כְּדִמְפָּרֵשׁ וְאַזִּיל.

וְאָמַר כִּי מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה עָבִיד סְעוּדָתָא רַבְרָבָא מִצַּד הַשְּׂכִינָה הַעֲלִינָה שְׁהִיא הַבֵּינָה עוֹשָׂה הַקַּב"ה סְעוּדָה גְּדוֹלָה בְּשִׁבְעַת יְמֵי הַסִּפְרֵי מְשֻׁבְּעִים פָּרִים, וּמִסְטָרָא דְמַלְכוּתָא סְעוּדָתָא זַעִירָא וּמִצַּד הַמַּלְכוּת [הַשְּׂכִינָה] הוּא עוֹשָׂה סְעוּדָה קְטָנָה בְּשִׁמְיָנִי עֲצֶרֶת מִפֶּר אֶחָד וְאֵיל אֶחָד.
(פנחס דף רנו ע"ב ברע"מ, ובבאוריניו כרך יד עמ' תרלח)

וְהָאֵי יוֹמָא יַעֲקֹב הוּא רִישָׁא לְחִדּוּתָא וּבְזֶה הַיּוֹם שֶׁל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת יַעֲקֹב דְּהֵינּוּ סוּד הַתַּפְאֶרֶת הוּא הִרְאֵשׁ אֵל הַשְּׂמִיחָה וְהוּא הָעֵקֶר, וְכָל אֵינּוֹן אוֹשְׁפִיזֵי חֲדָאן עִמִּיהּ וְכָל אוֹתֶם הָאֲשִׁפִּיזִין שְׁהֵם כְּנֻגַּד הַשֵּׁשׁ סְפִירוֹת, שְׂמִיחִים עִמּוֹ, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה נֹאמַר אֲשֶׁרִיד יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עִם נוֹשֵׁעַ בֶּה', כִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מַתְיַחֲדִים בְּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת עִם ה', וְעַל יְדֵי זֶה הֵם נוֹשְׁעִים בְּכָל מִינֵי יְשׁוּעוֹת, וְכְתִיב וְעוֹד כְּתוּב וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֵתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

(אמור דף קד ע"ב, ובבאוריניו כרך יא עמ' תריו-תר"ח)

עֲטוּר סְפָרֵי הַתּוֹרָה בְּכַתְרֵים בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה

וְנוֹהֲגִין לְמַעַבְדַּי יִשְׂרָאֵל עִמָּה חֲדוּה בְּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת נוֹהֲגִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת עִם הַמַּלְכוּת [הַשְּׂכִינָה] שְׂמִיחָה, וְאַתְקִרִיאת שְׂמִיחַת תּוֹרָה וְנִקְרָא יוֹם זֶה שְׂמִיחַת תּוֹרָה, עַל שֵׁם יְחוד קוּב"ה וְשְׂכִינְתִּיהָ הַנֶּעֱשֶׂה בְּזֶה הַיּוֹם, לְכֹן וּמַעֲטָרֵן לְסִפְרֵי תּוֹרָה בְּכַתְרֵי דִילִיָּה מַעֲטָרִים אֵת הַסִּפְרֵי תּוֹרָה בְּכַתְרֵי שְׁלוֹ, וּמִפְּרִשׁ רְמִזָּה סִפְרֵי תּוֹרָה לְתַפְאֶרֶת הַסִּפְרֵי תּוֹרָה הוּא רוֹמֵז עַל הַתַּפְאֶרֶת שְׁהוּא סוּד הַתּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, שְׂכִינְתָא עֲטֶרֶת תַּפְאֶרֶת וְהַשְּׂכִינָה הִיא עֲטֶרֶת תַּפְאֶרֶת, בְּסוּד הַכְּתוּב

שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמִינִי לְיִשְׂרָאֵל בַּשְּׁמִינִי עֶצֶרֶת

מִה כְּתִיב לְבָתֵּר כָּל הָאִי, בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֶצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם, לְבָתֵּר דְּתִבְרוּ כָּל הַגִּי קְלִיפִין, וְתִבְרוּ כַּמָּה גְּנִיזִין, וְכַמָּה נְחָשִׁים קְטָלוּ, וְכַמָּה עֲקָרִים דְּהָווּ לֹון בְּאִינוֹן טוּרֵי דְחִשּׁוּכָא, עַד דְּאִשְׁפָּחוּ אֶתֶר דִּישׁוּכָא, וְקִרְתָּא קִדִּישָׁא מִקְפָּא שׁוּרִין סָחוּר סָחוּר, כְּדִין עָאֵלוּ לְגַבְהָ, לְמַעַבְדַּ נִיחָא תַמָּן, וְלְמַחְדֵּי בָהּ, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה, וְדָא אִיהוּ עֶצֶרֶת, כְּנִישׁוּ, אֶתֶר דְּמִתְכַּנְשׁ כָּלָא לְגַבְהָ. תִּהְיֶה לָכֶם, וְלֹא לְאַחֲרָא, לְמַחְדֵּי אֶתוֹן בְּמֵאֲרִיכוֹן, וְאִיהוּ בְּהִדְיִיכוֹ, וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים לב יא) שְׁמָחוּ בִיהו"ה וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב.

עֲבוּדָה בַּשְּׁלֵמוֹת הִיא רַק בְּמִדַּת הַשְּׁמִינִי

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (תהלים ק ב) עֲבָדוּ אֶת יְהו"ה בַּשְּׁמִינִי וְגו', עֲבָדוּ אֶת יְהו"ה בַּשְּׁמִינִי, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְּבָעֵי בְּרַ נֶשׁ לְמַפְלָח לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי בְּחִדּוּתָא בְּרַעוּתָא דְּלָפָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח פּוֹלְחָנִיָּה בַּשְּׁלִימוֹ.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמִינִי לְיִשְׂרָאֵל בַּשְּׁמִינִי עֶצֶרֶת

מִה כְּתִיב לְבָתֵּר כָּל הָאִי מִה כְּתוּב תִּהְיֶה לָכֶם הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֶצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם דְּהִינּוּ לְבָתֵּר דְּתִבְרוּ כָּל הַגִּי קְלִיפִין אַחֲרָא שְׁשִׁבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל אוֹתָם הַקְּלָפוֹת בְּסָכוֹת עַל יְדֵי נְסוּף הַמִּים, וְתִבְרוּ כַּמָּה גְּנִיזִין וְשִׁבְרוּ כַּמָּה חִיצוֹנִים שְׁהִיוּ גְּנִיזִים בְּנִקְבָּא דְּתִהוּם רַבָּא, וְכַמָּה נְחָשִׁים קְטָלוּ וְגַם כַּמָּה נְחָשִׁים הָרְגוּ, וְכַמָּה עֲקָרִים דְּהָווּ לֹון בְּאִינוֹן טוּרֵי דְחִשּׁוּכָא וְכַמָּה עֲקָרִים שְׁהִיוּ לָהֶם לְמַכְשׁוֹל בְּאוֹתָם הָרִי הַחֲשֵׁף שְׁשֵׁם מְקוֹם הַחִיצוֹנִים, וְכַּא כָּאן לְרַמּוֹ עַל הַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרִים שְׁהִרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעִבְרָם בְּמִדְּבַר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה, עַד דְּאִשְׁפָּחוּ אֶתֶר דִּישׁוּכָא עַד שְׁמִצָּאוּ מְקוֹם יִשׁוּב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְקִרְתָּא קִדִּישָׁא וְעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם, מִקְפָּא שׁוּרִין סָחוּר סָחוּר הַמְּקַף חוּמוֹת סָבִיב סָבִיב, לְרַמּוֹ שְׁאִין הַחִיצוֹנִים יְכוּלִים לְפָנֵס שֵׁם, כְּדִין עָאֵלוּ לְגַבְהָ אֲזִי נִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל אֶל הַשְּׁכִינָה שְׁשִׁרְתָּהּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, לְמַעַבְדַּ נִיחָא תַמָּן לַעֲשׂוֹת לָהּ נַחַת רוּחַ בְּעִלְיַת הַרְגָּלִים, וְלְמַחְדֵּי בָהּ וְלִשְׁמַח עִמָּה, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה וְהָרִי כְּכַר בְּאַרְנוֹ דְּכַר זֶה (צְפָרְשֵׁת אֱמֹר), וְדָא אִיהוּ עֶצֶרֶת וְהָיוּ פְּרוּשׁוֹ שֶׁל עֶצֶרֶת, כְּנִישׁוֹ לְשׁוֹן קְבוּץ וְאַסִּיפָה, דְּהִינּוּ אֶתֶר דְּמִתְכַּנְשׁ כָּלָא לְגַבְהָ הוּא הַמְּקוֹם שְׁמִתָּאֶסֶף הַכָּל אֲצִלָּה, רְצוֹנוֹ לִזְמַר לְכֵן נִקְרָאת הַשְּׁכִינָה עֶצֶרֶת (כְּמוֹ שְׁמִתָּא לְעִיל דָּף קלז עמוד ח), לְפִי שְׁכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתְאַסְּפִים אֵלֶיהָ בְּבֵית

הַמִּקְדָּשׁ בְּרָגְלִים, וְמִה שְׁכָתוּב תִּהְיֶה לָכֶם הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְלֹא לְאַחֲרִים, כְּלוּמַר שְׁאִין לְאֻמוֹת חֵלֶק בַּשְּׁמִינִי הַשְּׁכִינָה, אֲלֵא לְמַחְדֵּי אֶתוֹן בְּמֵאֲרִיכוֹן אֶתֶם תִּשְׁמָחוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִיהוּ בְּהִדְיִיכוֹ וְהוּא יִשְׁמַח עִמָּכֶם, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה נֶאֱמַר שְׁמָחוּ בִיהו"ה וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב, כֵּן יִשְׁמַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּנוּ בְּגִלְתָּ עוֹלָמִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נה יב) כִּי בַשְּׁמִינִי תִצְאוּ, בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

(פְּנַחֵם דָּף רנ"ט ע"ב, וּבְבִיאורֵינוּ כַּרְךְ י' ע"א תרפ"ז)

עֲבוּדָה בַּשְּׁלֵמוֹת הִיא רַק בְּמִדַּת הַשְּׁמִינִי

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר הַתְּחִיל לְפָרֵשׁ מִה שְׁכָתוּב עֲבָדוּ אֶת יְהו"ה בַּשְּׁמִינִי בְּאוֹ לְפָנָיו בְּרִנָּה, וּמִפְּרֵשׁ עֲבָדוּ אֶת יְהו"ה בַּשְּׁמִינִי, הָכִי אוֹלִיפְנָא כֵּן לְמִדְּנֹה, דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְּבָעֵי בְּרַ נֶשׁ לְמַפְלָח לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּי כָּל עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לַעֲבֹד לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּעֵי בְּחִדּוּתָא בְּרַעוּתָא דְּלָפָא צְרִיכָה לְהִיטֵב בַּשְּׁמִינִי וּבְרִצוֹן הַלֵּב, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח פּוֹלְחָנִיָּה בַּשְּׁלִימוֹ כְּדִי שְׁתִּהְיֶה עֲבוּדָתוֹ בַּשְּׁלֵמוֹת, כְּלוּמַר שְׁתִּהְיֶה תְּפִלָּתוֹ מִעֲמָקֵי הַלֵּב וְהַנֶּפֶשׁ הַמְּשִׁתַּתְּפֶת עִם הַגּוּף, וְאִם אֵין תְּפִלָּתוֹ בַּשְּׁמִינִי הִיא תְּפִלָּה בְּלֹא כּוֹנֵן, שְׁהִיא כְּגוּף בְּלֹא נִשְׁמָה.

(וִיקְרָא דָּף ח ע"א, וּבְבִיאורֵינוּ כַּרְךְ י' ע"א ע"ט)

עבודת השמחה היא הנרצית לפני הקב"ה

וגילו ברעדה, דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין, האי במלי דעלמא, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי, לבתר ישתפח בר נש דינעבד בחדוותא פקודי אורייתא, דכתיב עבדו את יהו"ה בשמחה.

השראת השכינה אינה אלא מתוך שמחה

אמר רבי יוסי, שכינתא לא שריא אלא באתר שלים, ולא באתר חסר ולא באתר פגים, ולא באתר עציב, אלא באתר דאתפונן באתר חדו, ובגין כך כל אינון שנין דיוסף אתפרש מאבוי ויעקב הנה עציב, לא שריא ביה שכינתא.

תנא אמר רבי אלעזר אמר רבי אבא, כתיב (תהלים ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה, לאפקא דלית פולחנא דקדשא בריך הוא אלא מגו חדוה.

אין שמחה לישראל אלא עם השי"ת

פתח רבי אבא ואמר, (ישעיה מב י) שירו ליהו"ה שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגומר, כמה

מתוק מדבש

רוח נשמה והוא שלם בכל המדות, ולא באתר חסר ולא במקום שחסר לו הנפש רוח נשמה, ולא באתר פגים וכל שכן שאין השכינה שורה באדם שהוא פגום בעונותיו, ולא באתר עציב ולא על מי שיש בו מדת העצבות, אלא באתר דאתפונן באתר חדו אלא במקום המוכן והמזמן להשראת השכינה דהיינו באדם שיש לו שמחה של מצוה, ובגין כך כל אינון שנין דיוסף אתפרש מאבוי ויעקב הנה עציב לא שריא ביה שכינתא לכן כל אותם השנים שיוסף היה נפרד מאביו ויעקב היה בעצבות לא שרתה עליו השכינה.

ומביא פאן מעלת עבודת ה' בשמחה, ואמר תנא אמר רבי אלעזר אמר רבי אבא, כתיב עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה, בא הכתוב ללמד לאפקא דלית פולחנא דקדשא בריך הוא אלא מגו חדוה להוציא שאין עבודת הקדוש ברוך הוא בשלמות אלא מתוך שמחה.

(ויחי דף רמז ע"ב, ובבאוריניו כרך ד עמ' שפה)

אין שמחה לישראל אלא עם השי"ת
שירו ליהו"ה שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגומר
הנה בהמשך מאמר הבא אינו מפך פסוק זה, אלא

עבודת השמחה היא הנרצית לפני הקב"ה

ומה שכתוב וגילו ברעדה בא להורות דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין שאסור לו לאדם לשמח ביותר בעולם הזה, האי במלי דעלמא כל זה בדברי העולם, כי במקום שמחה של חל שם תהא רעדה, כדי שלא יתן מקום להיצר הרע לפתות אותו לאסור חס ושלום, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי אבל בדברי תורה ובמצות התורה צריך האדם לשמח, כי עבודת השמחה היא עבודה הנרצית לפני הקדוש ברוך הוא, כי כל התוכחות נאמרו (דברים כח מו) תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב, ולכן לבתר אחר שיתעורר האדם לעבד את ה' מתוך יראה, ישתפח בר נש דינעבד בחדוותא פקודי אורייתא ימצא שיקים ויעשה האדם בשמחה את כל מצות התורה דכתיב עבדו את יהו"ה בשמחה. (אחרי דף נו ע"א, ובבאוריניו כרך יא עמ' א)

השראת השכינה אינה אלא מתוך שמחה

אמר רבי יוסי הטעם שלא שרתה השכינה על יעקב עד עתה, כי שכינתא לא שריא אלא באתר שלים השכינה אינה שורה אלא במקום שלם כשיש לאדם נפש

חביבין ישראל קמי קדשא בריך הוא, דחדוה דלהון ותושבחתא דלהון לאו איהו אלא (ס"א) לשפתא לקדשא בריך הוא ושכינתיה בהו דהכי וכו') ביה, דהכי תנינן, כל חדוה דישראל דלא משתתפי בה לקדשא בריך הוא (ושכינתיה), לאו איהו חדוה, וזמין איהו סמא"ל וכל סיעתא דיליה לקטרגא להווא חדוה, (ס"א ואתחזר) ואשתאר בצערא ובכיה, וקדשא בריך הוא לא אשתתף בהווא צערא.

אבל מאן דשתף קדשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דיליה, אם ייתי מקטרגא לקטרגא בהווא חדוה, קדשא בריך הוא ושכינתיה משתתף בהווא צערא, מה פתיב ביה, (שם סג ט) בכל צרתם לו צר, ובמאי, בגין (תהלים צא טו) דעמו אנכי בצרה.

ומנלן דאית לון לישראל לשפתא לקדשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דלהון, (נ"א בגין דלאו איהו חדוה אלא בשותפות דיליה מאלין), דכתיב (שם קמט ב) ישמח ישראל בעושיו, הווא חדוה דישראל לאו איהו אלא בעושיו.

מתוק מדבש

עונותיו, אלא הם לענש, כי הוא גרם את הצער לעצמו.

אבל מאן דשתף קדשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דיליה אבל מי שמשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בשמחה שלו, אם ייתי מקטרגא לקטרגא בהווא חדוה אם יבא המקטרג לקטרג באותה השמחה, ומחמת אינה חטא הצליח להביא צער על אותו האדם, קדשא בריך הוא ושכינתיה משתתף בהווא צערא אז הקדוש ברוך הוא והשכינה משתתפים באותו הצער, להקל ממנו הצער, ונותנים לו כח לסבל הצער כדי שיתקן הפגם שעליו קטרג המקטרג, והקדוש ברוך הוא שומע תפלתו ומושיעו, כי מה פתיב ביה מה כתוב בהקדוש ברוך הוא בכל צרתם לו צר בכל צרתם של ישראל צר להקדוש ברוך הוא כפיכול, ובמאי ובמה מצטער בגין דעמו אנכי בצרה לפי שהוא עם ישראל בצרה, ואם הקדוש ברוך הוא עם האדם בצרתו אז ממילא תתבטל ממנו הצרה.

ומנלן דאית לון לישראל לשפתא לקדשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דלהון ומנן לנו שיש לישראל לשפתא את הקדוש ברוך הוא ואת שכינתו בשמחה שלהם, כגון אם נשא אשה או מל את בנו, דכתיב ישמח ישראל בעושיו ומפרש הווא חדוה דישראל לאו איהו אלא בעושיו השמחה של ישראל אינה אלא עם הקדוש ברוך הוא שעשה וברא את האדם. (פנחס דף ריט ע"ב, ובבאורייתו כרך יד עמ' צד-צה)

שיוצא מהמאמר שפך פרושו, "שירו לה' שיר חדש" שבעת שמחתנו לא נשיר בשביל הנאתנו, אלא נשיר לה' שיר חדש על גאלתנו, כי אין שמחה לישראל אלא עם הקדוש ברוך הוא, והקדים בשבחים של ישראל ואמר כי כמה חביבין ישראל קמי קדשא בריך הוא כמה אהובים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, דחדוה דלהון ותושבחתא דלהון לאו איהו אלא ביה שהשמחה שלהם והתשבחות שלהם אינם אלא עם הקדוש ברוך הוא, רצונו לומר אם עושים סעודת נשואין או סעודת ברית מילה וכיוצא, מזמינים עניים לסעודתם, ושרים שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, ונזהרים בסעודתם מקלות ראש, דהכי תנינן כי כף למדנו, כל חדוה דישראל כל שמחה שעושים ישראל, דלא משתתפי בה לקדשא בריך הוא ושכינתיה שאינם משתתפים בה את הקדוש ברוך הוא ושכינתו, לאו איהו חדוה לא נקרא שמחה אלא הוללות, וזמין איהו סמא"ל וכל סיעתא דיליה לקטרגא להווא חדוה ועתיד הס"מ וכל הכת שלו לקטרג על אותה השמחה, (פמו שקטרג על סעודתו של אנרסס אבינו ציוס הגמל את יחזק, לפי שלא גמל חסד עם עניים, כמנאלי פפרשת גראשית דף י עמוד ג). (ה"ג קרמ"ק) ואתחזר לצערא ולבכיה ונהפך לצער ולבכיה, כי זהו סופה של סעודה שנעשית בקלות ראש והוללות, וקדשא בריך הוא לא אשתתף בהווא צערא והקדוש ברוך הוא אינו משתתף באותו הצער, לתן כח לאדם לסבל את הצער, וכן אין יסוריו מכפרים

עֲתִיד הַשִּׁי"ת לְשִׁמּוֹחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה שְׁלֵא הָיְתָה בְּמוֹתָהּ

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (שם סא י) שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהו"ה תִּגַּל נִפְשֵׁי בְּאַלֶּה"י וְגו', זִכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִעַמִּין, דְּחִדּוּתָא וְתַפְנוּקָא דְלִהוֹן בְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּכְתִיב שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהו"ה [וכו'].

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהו"ה, תְּרִין חֲדוֹן, בִּיהו"ה בְּרַחֲמֵי, תִּגַּל נִפְשֵׁי, הָא (נ"א חד חֲדוּה) בְּדִינָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָלֵא חֲדוּה עַל חֲדוּה, וְחֲדוּה דְּצִיּוֹן זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַחֲדָאָה לְיִשְׂרָאֵל בְּחִדּוּתָא יִתִּיר מִכָּלֵא, דְּכְתִיב (שם לה י) וּפְדוּיֵי יְהו"ה יִשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְגו'. וּפְדוּיֵי יְהו"ה יִשׁוּבוּן הָא חַד, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה הָא תְּרִי, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשֶׁם הָא תִּלַּת, שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁגִּי הָא אַרְבַּע, לְקַבְּלִיהוֹן דְּאַרְבַּע זְמָנִין דְּאַתְפְּזֵרוּ יִשְׂרָאֵל בִּינֵי עַמְמֵיָא, וּבְדִין כְּתִיב (שם יב ד) וְאַמְרָתֶם בַּיּוֹם הַזֶּה הוּא הוֹדוּ לַיהו"ה קִרְאוּ בְּשִׁמּוֹ וְגו'.

מֵתוֹק מִדְּבַשׁ

מִדּוּתֵּי שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צָרִיף לְהִיּוֹת שִׂמְחָה עַל שִׂמְחָה כִּי הַכֹּל הוּא לְטוֹבָתָנּוּ, וְחֲדוּה דְּצִיּוֹן זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַחֲדָאָה לְיִשְׂרָאֵל בְּחִדּוּתָא יִתִּיר מִכָּלֵא וּבְשִׂמְחָתָהּ שֶׁל צִיּוֹן עֲתִיד הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׂמּוֹחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה יִתִּיר מִכָּל הַשִּׂמְחוֹת דְּכְתִיב וּפְדוּיֵי ה' יִשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְגו', וּמִפְּרֵשׁ וּפְדוּיֵי ה' יִשׁוּבוּן כִּי בְּשׁוֹבָם מֵאֶרֶץ גְּלוּתָם אֶל אֶרֶצָם, הָא חַד אִזְ תְּהִיָּה שִׂמְחָה אַחַת, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה הֵינִי אַחֵר הַגָּעָתָם שֶׁם, הָא תְּרִי אִזְ תְּהִיָּה שִׂמְחָה שְׁנִיָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשֶׁם, הָא תִּלַּת אִזְ תְּהִיָּה שִׂמְחָה שְׁלִישִׁית, שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁגִּי לְפִי שְׁלֵא חִלְקָם הַפְּסוּק נִחְשָׁבִים לְאַחַד, הָא אַרְבַּע אִזְ תְּהִיָּה שִׂמְחָה רְבִיעִית, הֵרִי אַרְבַּע שִׂמְחוֹת, לְקַבְּלִיהוֹן דְּאַרְבַּע זְמָנִין דְּאַתְפְּזֵרוּ יִשְׂרָאֵל בִּינֵי עַמְמֵיָא כְּנֶגֶד אַרְבַּע פְּעָמִים שְׁנִתְפְּזֵרוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים יִשְׂמַח הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע שִׂמְחוֹת, וּבְדִין כְּתִיב וְעַל יוֹם הַגָּאֻלָּה כְּתוּב וְאַמְרָתֶם בַּיּוֹם הַזֶּה הוּא הוֹדוּ לַיהו"ה קִרְאוּ בְּשִׁמּוֹ וְגו' שְׁאִז כֹּל יִשְׂרָאֵל יִכִּירוּ שְׁכָל הַגְּלוּת הָיְתָה לְטוֹבָה כְּדִי לְצַרְפָּם וּלְטַהֲרָם, וְיֹאמְרוּ זֶה לְזֶה הוֹדוּ לַה' קִרְאוּ בְּשִׁמּוֹ.

(יתרו דף צ ע"ב, ובבאורינו כרך ו עמ' רעח-רפ)

עֲתִיד הַשִּׁי"ת לְשִׁמּוֹחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה שְׁלֵא הָיְתָה בְּמוֹתָהּ

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח לְפָרֵשׁ מַה שְּׁכָתוּב שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהו"ה תִּגַּל נִפְשֵׁי בְּאַלֶּה"י וְגו', וְאָמַר זִכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִעַמִּין אֲשֵׁרִי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים, דְּחִדּוּתָא וְתַפְנוּקָא דְלִהוֹן בְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂשִׂמְחָתָם וְתַעֲנוּגָם הוּא בְּהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּכְתִיב שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהו"ה [וכו'].

רַבִּי יוֹסִי אָמַר מַה שְּׁכָתוּב שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהו"ה, תְּרִין חֲדוֹן שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ מוֹרָה עַל שְׁתֵּי שִׂמְחוֹת, בִּיהו"ה בְּרַחֲמֵי הַשֵּׁם הוִי"ה מוֹרָה עַל הַנְּהֻגָת מִדַּת הַרַחֲמִים, וְרַצּוֹנוֹ לומר כְּשֶׁהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הַרַחֲמִים אִזְ יֵשׁ שִׂמְחָה כְּפֻלָּה שְׁאֵנוּ שִׂמְחִים וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׂמַּח בְּשִׂמְחָתָנּוּ, תִּגַּל נִפְשֵׁי בְּאַלֶּה"י הָא חַד חֲדוּה בְּדִינָא כְּשֶׁהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הַדִּין אִזְ יֵשׁ רַק שִׂמְחָה אַחַת פְּשוּטָה שְׁאֵנוּ שִׂמְחִים בְּקַבְּלַת הַדִּין בְּאַהֲבָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָלֵא חֲדוּה עַל חֲדוּה בְּכָל הַנְּהֻגָת

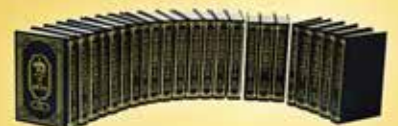
הַזֶּה הַקִּדּוּשׁ ע"פ "מֵתוֹק מִדְּבַשׁ" הַפִּירוּשׁ הַנִּפְלֵא שֶׁהַקִּבְלָה כָּל תַּפְנוּת יִשְׂרָאֵל

פורמט כיס
"זיכרון לדור"
מהדורת ר' יוסף צבי
בערנער
(cm 16.5/11.5)

פורמט רגיל (cm 24/17)

פורמט בינוני - מהדורת ר' הערשל וועבער
(cm 17/12)